

PONOVNO Q-GROZNICA

Hadžiosmanović¹, M.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva objavilo je priopćenje da je u mjestu Bitelić u Općini Hrvace kod Sinja u stadu koza ponovno je dijagnosticirana Q-groznica. Sumnju na pojavu Q-groznice pobudilo je pet pobačaja bređih koza. Dodatnim dijagnostičkim pretragama utvrđen je visok titar antitijela i potvrđena akutna Q-groznica. Od 150 životinja 63 su bile zaražene. Stado je brojalo 103 koze, 4 jarca i 43 jareta. Nakon laboratorijski potvrđene bolesti naređena je eutanazija i neškodljivo uklanjanje cijeloga stada te su lešine otpremljene u kafileriju u Sesevski Kraljevac. Obzirom da je Q-groznica i zoonoza, obavljena je dezinfekcija nastambi, dvorišta i kozjeg gnoja. Dvorište će do daljnjega ostati pod veterinarskim nadzorom Veterinarske stanice Hrvace koja je i obavila cjelokupan posao. Također je naređena mjera zabrane nabavljanja novih životinja do završetka provedbe svih naređenih mjera. Vlasniku će za eutanazirane životinje biti isplaćena novčana naknada.

S obzirom na veliki interes javnosti kao i ukupne opasnosti širenja ove opasne zoonoze podsjećamo na neke od najvažnijih čimbenika u vezi s pojavom Q-groznice u Republici Hrvatskoj. To je prije svega bolest životinja uzrokovana rikecijom *Coxiella burnetii* koja je vrlo otporna na vanjske kemijske i fizičke utjecaje, uobičajene dezinficijense te je dugo infektivna i izvan organizma. Primarni rezervoari zaraze *C. burnetii* su ovce i koze, međutim zabilježene su infekcije i kod drugih vrsta domaćih životinja uključujući i kućne ljubimce. Uzročnik se izlučuje putem mlijeka, urina i fekalija inficiranih životinja, što omogućuje formiranje infektivnog aerosola. Ljudi se najčešće zaraze udisanjem ustajalog stajskog zraka koji sadrži veliki broj uzročnika podrijetlom iz isušenog tkiva posteljice, plodnih voda i ekskreta životinja. Bolest mogu prenositi i krpelji s jedne životinje na

drugu ali i na ljude iako je najznačajniji put prijenosa aerogen. Rjeđe do infekcije dolazi konzumiranjem onečišćenog sirovog ili nedovoljno toplinski obrađenog mlijeka, mliječnih proizvoda i drugih namirnica. Katkada je moguć prijenos uzročnika s čovjeka na čovjeka.

Bolest se u životinja obično javlja u subkliničkom obliku, a u rijetkim prilikama nađe se povišena temperatura, iznemoglost, nedostatak apetita, konjuktivitis, brohopneumonija oticanje zglobova, smanjenje tjelesne mase i smanjenje mliječnosti sve do zasušenja. Kod težih oblika bolesti kod ovaca i koza a katkada i krava mogući su pobačaji u drugoj polovici bređosti. Kod ljudi inkubacijski period varira od 9 do 28 dana uz pojavu visoke temperature, teške glavobolje, slabosti, bolova u mišićima, povraćanja, proljeva, bola u grudima i dr. Temperatura najčešće traje jedan do dva tjedna a kod 30 - 40 % ljudi razvija se upala pluća. Smrtnost je 1 - 2 %. Ozbiljna komplikacija Q-groznice je endokarditis, a posebnu rizičnu skupinu predstavljaju bolesnici s transplantatima, karcinomom i s kroničnom bolesti bubrega.

Prevenција bolesti odnosi se prije svega na osobe izložene riziku poput veterinaru, djelatnika uposlenih u industriji mesa i mlijeka, te uzgajivača i drugih osoba u neposrednom dodiru s oboljelim životinjama. Preventiva uključuje edukaciju o potencijalnim izvorima infekcije, pravilan postupak pri uzgoju i držanju životinja, konzumiranje toplinski obrađenih namirnica animalnih podrijetla, prvenstveno mlijeka i mliječnih proizvoda, redovito testiranje životinja na antitijela protiv *C. burnetii*, sprečavanje nepoželjnog strujanja zraka iz prostorija u kojima borave životinje i dr. Posljednjih godina razvijeno i cjepivo za Q-groznicu koje se koristi u rizičnim područjima gdje je ovčarstvo prevladavajuća grana stočarstva (Australija). ■

¹Dr.sc. Mirza Hadžiosmanović, redoviti profesor, Zavod za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica, Veterinarski fakultet, Heinzelova 55, Zagreb; E-mail: hmirza@vef.hr